

بررسی نقش تربیتی در افزایش یادگیری دختر (س-ی) در مقطع دوره اول دخترانه یاسین ناحیه ۳ کرمانشاه

صدیقه خزلی

کد پرسنلی: ۷۰۸۹۰۴۲۳، کارشناس علوم تربیتی، فرهنگی آموزش و پرورش

چکیده

شاید برای عده ای تصور اینکه بتوان در مدرسه ای از تشویق استفاده کرد کمی دشوار است اما واقعیت این است که می توان در سنگر مدارس شاهد حضور با شکوه معلمان و شاگردانی بود که با سرمایه از محبت و چهره های متبسم و مصمم در تلاش هستند که در کارهای خود موفق بوده اند. پس باید رنگ مدرسه ای یادآور زیباییها و نیکوئیها باشد. چرا که هم انسانها بالاخص نوجوانان محبت پذیر می باشند. ولذا نیاز به محبت از اساسی ترین نیازهای هر انسان می باشد. تشویق نیروها و استعدادهای دانش آموزان را به کار می اندازد و استقامت آنها را در کارها زیاد می کند و موجبات سرعت در کارهای بدنی را فراهم می کند و در کارهای فکری موجب سعی و کوشش بیشتری می گردد. تشویق و تقویت رفتار مثبت کودکان سبب شکل گیری عادات مطلوب در آنان می شود. به عبارت دیگر از آنجا که از طریق رفتارهای تشویق آمیز کلامی و غیر کلامی مادی و عنوی فردی و گروهی مستقیم و غیر مستقیم مربی بیش از هر چیز به یک نیاز هم نوجوانان یعنی نیاز به محبت متعلق و توجه پاسخ داده می شود.

واژگان کلیدی: تربیتی، یادگیری دختر، مقطع دوره اول، دخترانه یاسین، ناحیه ۳ کرمانشاه

مقدمه

ما شاهد بیشترین مؤثرترین و پایدارترین اثر در رفتار آنان هستیم در حالی که وقتی دانش آموزی را تنبیه می کنیم نه تنها به هیچ یک از نیازهای خطری و اساسی او پاسخ نمی دهیم بلکه تعادل حیاتی اش را برهم زده او را با تجربه ناخوش آیندی که همواره از آن گریز دارد مواجه می کنیم ولو اینکه بطور موقت رفتار مطلوب آن را کنترل کرده باشیم، رسول خدا پایه رفتار با کودکان و نوجوانان را بر محبت استوار کرده و سفارش می کند که آنان را گرمی بداریم و با جایزه ای که امکان و فایده هست آنان را تشویق نماییم. استفاده از روش تشویق و محبت یکی از روشهای تربیتی بسیار مؤثر و نشانه صدر و نقش مطمئنانه داشتن فرد است. خدای تعالی رمز پیروزی پیامبر اکرم (ص) را در همین شرح صدور محبت و رزق پیامبر به امت خود می داند: به موجب لطف و رحمت الهی برایشان آموزشی نجواه و با آنان مشورت کن (و به آنان شخصیت بده) کودک اگر از لحاظ درسی و اخلاقی در سطح غیر قابل قبولی باشد باید نقطه مثبتی در وضع رفتار و ظاهر او یافت و از آن بعنوان جای پای برای تشویق وی استفاده کرده مثلا ممکن است دستهایش لطیف و از آن بعنوان جای پای برای تشویق وی استفاده کرده مثلا ممکن است دستهایش لطیف و یا موی سرش اصلاح شده و مرتب باشد همچنان ممکن است به تمیزی کفشهایش اهمیت بدهد و یا دفتر و کتاب خود را خوب نگه داری کند. به هر حال باید از همان نقطه مثبت و روزه کوچک نوری به زندگی تحصیلی کودک تابیده شخصیت قابل قبولی از او ساخت و زندگی جدیدی را برایش پی ریزی کرد. سرگرمیها و علائق کودک نیز نباید از نظر معلم دور نماید. مقداری توجه و تحسین برای هر کسی مفید است چون انسان نیاز به تایید و احترام دیگران دارد و می خواهد در هر کاری که فعالیت می کند دیگران کوشش او را قدر بدانند و برایش ارزش قائل شوند. منتها برای سرآمد شدن یا برجسته شدن و دریافت تحسین باید کوشش بیش از حد متعارف داشته و البته به موازات کوشش آمادگی و استعداد آن فعالیت ویژه هم باید در انسان باشد.^۵

بیان مسئله :

با توجه به مسائلی که گذشت می خواهیم بدانیم که چه نوع تشویق اثر مثبت داد و چه نوع آن اثر منفی و آیا تشویق تنها راه موفقیت یک دانش آموز است؟ تشویق باید چگونه باشد آیا به نوع و اندازه کاری که انجام داده می شود بستگی دارد؟ آیا واقعا تشویق بیش از روشهای دیگر مانند تنبیه بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان تاثیر دارد؟ تشویق در منزل و از طرف والدین موثرتر است یا از طرف اولیاء مدرسه؟ آیا از طریق تشویق می توان از نروی یک فرد حداکثر فایده را برد و تمام خواسته خود را بدست آنها (دانش آموزان) برآورده ساخت؟ و آیا تشویق فردی موثرتر یا تشویق گروهی؟

اسکینر روانشناس رفتارگرا چنین عقیده دارد که تنبیه شدید کودکان و نوجوانان در قبال انجام رفتار نا مطلوب ممکن است موقتا به حذف آن رفتار در کودک بینجامد ولی در بیشتر مواقع به بروز رفتارهای جبرانی انتقام جویانه و ضد اجتماعی می گردد و با مشکلات هیجانی دیگری را به بار می آورد تنبیه هایی که معلمان بر کودکان روا می دارند از یک طرف مشکلات عاطفی و اختلافات رفتاری را موجب می گردد و از طرف دیگر رابطه معلم شاگرد آشفتهگی ایجاد کرده و امکان بازسازی و ترمیم آن را مشکل و در مواقعی دور از دسترس می سازد. در چنین شرایطی کودک تصور منفی را که از معلم تنبیه گر دارد ممکن است به معلمان دیگر محیط آموزش و حتی فضای فیزیکی مدرسه دهد. معلمان پرخاشگر و هیجانی که از عهده کنترل رفتار خودشان بر نمی

۱ دکتر غلامعلی افروز - چکیده ای از روانشناسی تربیتی چاپ اول - ص ۴۳

۲ رضا فرهادیان - مجله تربیت شماره (۱) سال هشتم - ص ۱۹

۳ غلامرضا مدید عزیزی مجله پیوند شماره ۷۴ - خرداد ص ۱۸ - ۱۷

۴ اسماعیل بیابانگر - مجله پیوند - شماره ۷۴ مهر - ۱۳۷۴ ص ۴۳

۵ سیما نظیری - مجله پیوند - شماره ۷۴ اردیبهشت ۱۳۷۴ - ص ۴۲

آیند با تنبیه های شدید و مکرر آثار سوء در سازگاری شاگردان خود خواهند گذاشت و مقاومت آنها را در یادگیری دروس بر خواهند انگیخت.^۱

هدفهای تحقیق

بطور کلی انجام یک تحقیق مستلزم هدفهای است که این هدفها از پیش در نظر هر محقق نقش بسته است چون تشویق در مدارس راهنمایی بطور تمامی مستقیم و غیر مستقیم صورت می گیرد و باد اهداف تحقیق نیز در برگیرنده روشها باشد لازم به ذکر است که تشویق آموز قادر به انجام آن خواهد بود تا فرآیندهای یاد گیری او تقویت شده و علاقه به حل مسائل پیدا نماید در این صورت هدفهای این تحقیق عبارتند از :

- ۱- انواع تشویق مستقیم عملکرد و مستقیم دانش آموز را تقویت می نماید.
- ۲- روشهای غیر مستقیم تشویق نیز باعث افزایش کارایی دانش آموزان می گردد.

ضرورت تحقیق (اهمیت موضوع تحقیق)

از آنجائیکه خانواده ها و مدارس ابتدایی ترین و مهمترین کانون پرورش و تربیت کودکان و نوجوانان هستند و گردانندگان آنها والدین و آموزگاران هستند اصلی ترین نقش را در این زمینه به عهده دارند باید با اصول و قوانین تربیت آشنایی کامل داشته باشند و آن را به عنوان احسن بکار گیرند. چرا که اگر این اصول و قوانین بکار برده نشوند نباید در انتظار موفقیت آموزش و پرورش باشیم. بنابراین فساد و تزلزل جبران ناپذیر آینده مان دور از انتظار نخواهد بود در این مصداق شاعر معروف سعدی شیرازی گفت :

خشت اول گر نهد مهار کج
تا ثریا می رود دیوار کج
خداوند عزیز نیکوکاران را مورد تشویق قرار داده و نیکی های آنان را ده برابر پاداش می دهد.

فرضیه های تحقیق

- ۱) به نظر معلمان و مربیان در شهرستان نمونه تا چه اندازه تشویق در امر یادگیری دانش آموزان موثر است
- ۲) به نظر معلمان و مربیان در شهرستان نمونه در چه شرایطی تشویق اثر بیشتری دارد؟
- ۳) به نظر معلمان و مربیان در شهرستان نمونه تشویق توسط چه کسانی صورت بگیرد و اثر بیشتری دارد ؟
- ۴) به نظر معلمان و مربیان در شهرستان نمونه کدامیک از روشهای تشویق مستقیم یا تشویق غیر مستقیم موثرتر است ؟
- ۵) به نظر معلمان و مربیان در شهرستان نمونه با توجه به روحیات دانش آموزان اندازه و نوع تشویق باید چقدر باشد تا موثرتر واقع شود.

تعریف واژه ها و اصطلاحات

۱) تشویق :

فرایند یا روش یا وسیله ای است که ملی آن حالتی مطلوب و خوشایند برای دانش آموزان ایجاد می شود که سبب افزایش عمل مطلوب و یا تکرار آن می شود.^۲

۲) تشویق غیر مادی :

تایید دانش آموزان در قبال انجام مورد قبول که با دادن چیزی که ارزش پولی نداشته باشد این نوع تشویق به دو صورت کلامی و غیر کلامی انجام می پذیرد تشویق غیر مادی کلامی اغلب رفتارها حرکات و اعمالی که بدون استفاده زبان و صرفا با ایما و اشاره و حالات ظاهری بدن صورت می گیرد. مانند لبخند زدن، تکان دادن سر به منظور تایید دست زدن روی شانه دانش آموزان و دادن

۱ سیروس ممبینی - مجله پیوند.

۲ تعلیم و تربیت - تربیت معلم، گردآوری و تدوین از محسن شکوهی

نمره و اما تشویق به تشویقی گوئیم که در قبال انجام کار مورد قبول از طرف دانش آموزان توسط معلم با گفتن کلامی مانند: بله خوب است. آفرین، بارک اله خوشم آمد... صورت می گیرد.^۱

۳) تشویق مادی:

به دادن چیزی که دارای ارزش یا کیفیت تجاری یا پولی باشد که معلم به منظور تایید و تمجید رفتار مزایایی مانند کتاب، خودکار، تابلو، ویا حتی پول به دانش آموز می دهد.^۲

۴) یادگیری:

ایجاد تغییر نسبتاً پایدار در رفتار بالقوه یادگیرنده مشروط بر آنکه این تغییر بر اثر اخذ تجربه رخ دهد. جامع ترین تعریفی که تا کنون از یادگیری به دست آمده تعریف هیلگارد (Hilgard) و مارکیز (Marquis) می باشد.^۳

۵) پیشرفت تحصیلی:

پیشرفت تحصیلی اصطلاحی به معنای موفقیت است و برابر تعیین پیشرفت آموزش بصورتی که از تستهای از قبیل حساب و دیکته و غیره حاصل می شود.^۴

موانع و محدودیت های تحقیق

بهترین و قطعی ترین نتایج از تحقیقی به دست می آید که دارای مشکلات و محدودیت های کمی باشد و چنانچه این مشکلات زیاد باشد در نتیجه تحقیق تاثیر گذاشته و نتایج کاملاً بدست نخواهد آمد.

موانع این تحقیق عبارتند از:

- ۱- عدم دسترسی کافی به منابع کتابخانه ای جهت مطالعات گسترده درباره موضوع.
- ۲- عدم دسترسی به امکانات تایپ و تکثیر و وسایل نقلیه جهت توزیع و جمع آوری مقیاس های درجه بندی مناسب و معتبر
- ۳- همزمان بودن درس پروژه با سایر دروس در یک ترم.
- ۴- انفرادی بودن تحقیق و عدم وجود دستیاران متخصص در این پژوهش.

تشویق دانش آموزان بی علاقه و سهل انگار:

عده زیادی از معلمان و والدین از اینکه بخی از دانش آموزان تکالیف خود را در کلاس درس انجام نمی دهند گله مند بوده از این رو دچار تشویق و نگرانی هستند این نگرانی بجاست زیرا اگر دانش آموزی تکالیف خویش را انجام ندهد نمی تواند مطالب درسی را بخوبی فرا بگیرد و در نتیجه از همکلاسیهای خود عقب می افتد.

تحقیقات انجام شده نشان می دهد که یکی از علل مردودی دانش آموزان منحل نبودن آنها در کلاس درس و یا انجام ندادن تکالیف مورد نظر است. موارد زیر رهنمودهایی هستند که با به کار بستن آنها می توان دانش آموزان سهل انگار و بی علاقه را برای انجام تکالیف درسی برانگیخت. این قبیل دانش آموزان را با دقت زیر نظر داشته باشید و آنان را به خاطر کمترین کوشش و فعالیت در جهت شروع کار نوشتن تکالیف اشتغال به انجام آن و یا تکمیل تکالیف داده شده ترغیب و تشویق کنید. این روش را شکل دهی رفتار نیز می گویند که در آن هر پاسخی که نزدیک به پاسخ نهایی انجام تکالیف باشد مورد تقویت... می گیرد مثلاً رفتن کودک به کتابخانه نشستن پشت میز مطالعه برداشتن مداد و کاغذ و... همه جزو پاسخها و رفتارهایی هستند که در جهت انجام تکالیف صورت می گیرند و می بایست مورد تشویق و تقویت قرار گیرند شما می توانید این کار را با دادن مدا رنگی، اسباب بازی، خودنویس

۱ دکتر اسماعیل بیابنگر - مجله تربیت - شماره هشتم - خرداد ماه ۱۳۷۲ ص ۵۰

۲ روانشناسی پرورشی - روانشناسی یادگیری و آموزش - دکتر علی اکبر سیف چاپ اول ۱۳۵۵

۳ تعلیم و تربیت - تربیت معلم، گردآوری و تدوین از محسن شکوهی

۴ منصور دادستان - لغت نامه روانشناسی - چاپ ۱۳۵۶

و به عنوان جایزه به دانش آموز و یا انجام تشویقهای اجتماعی از قبیل تحسین دانش آموز لبخند زدن به او پرس و جو کردن از وضعیت درسی وی و یا حتی با توجه مهر امیزه دانش آموز زمانی که وی مشغول انجام تکالیف عملی سازید.

تماس خود را با دانش آموز حفظ کنید تا بتواند مرتباً اشتغال او را به انجام تکالیف را

تقویت نمایند به عنوان مثال شما می توانید کنار میز دانش آموز مورد نظر بنشینید تا براحتهای او را به انجام تکالیف تشویق کنید.

ارتباط خود را با والدین دانش آموز حفظ کنید (توسط نامه، تلفن، ملاقات حضوری و غیره) و ایشان را از پیشرفت دانش آموزان در انجام تکالیف آگاه سازید همچنین از والدین دانش آموز بخواهید که وی را به خاطر دادن تکالیف در مدرسه تشویق و تحسین کنند!

یافته ها و تجزیه و تحلیل اطلاعات :

در این پژوهش همانگونه که قبلاً در فصول اشاره شد جامعه درمورد مطالعه دبیران و مربیان مقطع دخترانه شهرستان نمونه می باشد که از میان دبیران گروه نمونه ۵۰ نفری انتخاب و همچنین از میان مربیان گروه نمونه ۵۰ نفری انتخاب شده است. هدف اصلی این پژوهش کشف اصول کلی مبتنی بر روابط بین متغیرها است. و به طور کلی با اتکاء به روش توصیفی درصد تعمیم یافته ها به کل جامعه مورد مطالعه هستیم.

توصیف مقدماتی داده های پژوهشی در این بخش ارائه می شود و با استفاده از روشهای آماری (تشکیل جداول و نمودارها بر حسب درصد) صورت می گیرد در تحلیل داده ها که به روش مقایسه ای صورت می گیرد در پی این مطلب هستیم که کدام پاسخها برای این سؤالات مطرح شده مناسب است آنها را تجزیه و تحلیل و تفسیر نمائیم.

بررسی سؤال اول تحقیق

بنظر معلمان و مربیان در شهرستان نمونه تا چه اندازه تشویق در امر یادگیری دانش موثر است ؟

با توجه به گزاره های شماره ۱،۲،۳،۵،۷،۸،۱۵ که به منظور پاسخگویی به سؤال فوق

تهیه شده است نتایج ذیل حاصل می گردد تشویق وسیله ای مناسب برای پیشگیری امر تعلیم و تربیت است و همچنین اجرای تشویق در کلاس برای افزایش یادگیری مناسب است و اکثر دبیران و مربیان از تشویق جهت پیشرفت تحصیلی و دانش آموزان استفاده می کنند پس نباید این تشویق می تواند به عنوان یک عامل بسیار مهم در به کار انداختن ابتکار عمل در دانش آموزان باشد. و برای اینکه دانش آموزان در حل مسائل جرأت پیدا کنند باید از تشویق استفاده نمائیم چرا که مشکل اصلی در کلاس آوردن دانش آموزان پای تابلو و توضیح خواستن از آنها در حل مسائل است که با انجام تشویقهای مناسب این مسئله برطرف خواهد شد بنظر معلمان تشویق مکرر بروی دانش آموزان از نظر آموزش و تربیتی اثر مثبت ندارد ولی بنظر مربیان تربیتی تشویق مکرر دانش آموزان از نظر آموزشی و تربیتی اثر مثبت دارد.

خلاصه و نتیجه گیری

با توجه به تحقیقات انجام شده از فصل یک تا فصل سوم دیدیم که در فصل سؤالاتی مطرح و برای سؤالات مطرح شده و برای سؤالات حدود ۳۰ گزاره تهیه و تنظیم گردید و بین دبیران و مربیان تربیتی شهرستان نمونه بخش و جمع آوری انجام گرفت و در فصل دوم نیز پیشینه مطالعاتی و نقد و بررسی انجام شد و در فصل سوم هم برای ۳۰ گزاره تهیه شده و جدول نمودار رسم نمودیم و از آنها نتیجه گیری و تفسیر نمودیم و از فصل سوم با توجه به تجزیه و تحلیل هایی که انجام گرفت در فصل سوم ارائه شد.

جامعه آماری پژوهش حاضر را معلمان و مربیان مقطع راهنمایی شهرستان نمونه تشکیل می دهند که از بین آنها ۵۰ نفر دبیران و ۵۰ نفر مربی تربیتی بصورت تصادفی انتخاب شده است و در این پژوهش از روشهای آمار توصیفی و رسم جداول فراوانی و نمودار ستونی و نتایج بصورت مقایسه ای استفاده شده است و نتایج حاصل به صورت ذیل می باشد.

با توجه به سؤالهای ارائه شده است که تشویق وسیله مناسب برای پیشرفت امر تعلیم و تربیت است و همچنین تشویق توسط کسانی انجام شود که مورد احترام دانش آموزان هستند و اجرای تشویق در کلاس برای افزایش یادگیری مناسب است و اکثر معلمان و مربیان تربیتی از تشویق برای پیشرفت تحصیلی استفاده می کنند و تشویق در حضور دانش آموزان موثرتر از تشویق بدون حضور دانش آموزان است و تشویق می تواند یک عامل بسیار مهم در به کار انداختن ابتکار عمل در دانش آموزان باشد و تشویق موجب جرأت دانش آموزان برای حل مسائل می شود و تشویق در حضور والدین موجب افزایش پیشرفت تحصیلی آنها می شود و تشویق دانش آموزان موجب علاقه دانش آموزان به درس می شود و همچنین تشویق یک نوع احترام گذاشتن دانش آموزان گذاشتن به دانش آموزان می باشد و محبت معلم به دانش آموزان یک تشویق بسیار موثر است و توجه به رفتار و مطلوب دانش آموزان باعث تقویت رفتار او می شود و تشویق بهتر است بیشتر به صورت گروهی انجام شود و همچنین تشویق مستقیم و غیر مستقیم در پیشرفت تحصیلی دانش آموزان اثر بیشتری دارد و تشویق موثر مستلزم رعایت حدود اندازه و اصول است.

و بطور کلی می توان گفت که تشویق موجهی علاقمند نمودن دانش آموزان به درس می شود هر چند دانش آموزان با شوق و ذوق بیشتری درس را فراگیرد بیشتر به موضوع درس علاقمند خواهند شد و همین امر نقش بسیار مهمی در پیشرفت تحصیلی دانش آموزان دارد. تشویق محبتی است که ارضاء کننده نیاز است محبت تا آنجا برای انسان لازم و ضروری است که اگر به موقع و به اندازه متناسب در طول زندگی دریافت نکنند در بزرگی به علت احساس خلاء و ناکامی رفتار نا بهنجاری پیدا می کند مسئله تشویق امری است که در خانواده در مدرسه در تشکیلات نظامی کارایی مطلوب دارد.

در پایان ذکر این نکته نیز ضروری است که به جهت مشکلاتی از قبیل مشکلات مالی و زمانی تحقیق دارای محدودیت های نیز می باشد و البته بدیهی است که به غیر از تشویق عوامل متعددی نیز در پیشرفت تحصیلی موثر می باشد که در این پژوهش فقط به تشویق پرداخته شده است و در پایان با توجه به یافته های این تحقیق پیشنهاد می شود که تشویق را سر لوحه نظام آموزش و پرورش خود ساخته و سعی نمائید با نظارت صحیح خود این امر مهم جامعه بپوشانید.

پیشنهادات:

- ۱) نتیجه پژوهش بیانگر این مطلب که تشویق و شیوه های متداول آن در پیشرفت تحصیلی موثر است لذا پیشنهاد می شود در مقطع راهنمایی از تشویق استفاده شود.
- ۲) دست اندرکاران تعلیم و تربیت باید عامل تشویق را سر لوحه نظام آموزشی و پرورشی خود ساخته و سعی نمایند با نظارت صحیح خود این امر مهم را در همه جا جامعه عمل بپوشانند.
- ۳) به همه همکاران گرامی توصیه می شود تشویق را در اولویت قرار داده و از نتیجه استفاده نکنند تا با تشویق عامل پیشرفت دانش آموزان را در هر چه بیشتر فراهم نمایند.
- ۴) به والدین نیز توصیه می شود برای پیشبرد اهداف تعلیم و تربیت و تاثیر این اهداف در فرزندانشان از این عامل در درجه اول استفاده کرده از تاثیرات آن با خبر شده و در حد لازم و مطلوب از آن امور تحصیلی و یادگیری فرزندانشان کمک بگیرند.
- ۵) با توجه به کمبود منابع و پیشینه ها و اهمیت تشویق در نظام تعلیم و تربیت لازم است در این زمینه تحقیقات کافی زیادی صورت بگیرد.
- ۶) سعی شود به گونه ای با دانش آموزان برخورد شود که ایشان بتوانند آزادانه نظر خود را بیان کنند.
- ۷) با دانش آموزان برخورد معلم گونه داتشه باشید و مواظب برخورد باشید تا شخصیت ایشان لکه دار نشود.

منابع و مأخذ

- ۱) آذردهشتی - امیر هوشنگ - مجله تربیت - سال ۱۳ شماره هشتم اردیبهشت ۷۶
- ۲) بهشتی احمد - مجله تربیت شماره ۲ - سال هشتم
- ۳) دکتر افروز غلامعلی - چکیده ای از روانشناسی تربیتی - انتشارات کلینی چاپ اول
- ۴) بیابانگرد اسماعیل - مجله تربیت شماره هشتم خرداد ماه ۱۳۷۲
- ۵) شهید ثانی - اداب تعلیم و تربیت در اسلام - نگارش: دکتر محمد باقر حجتی
- ۶) دادستان منصور - لغت نامه روانشناسی چاپ ۱۳۵۶
- ۷) دکتر شرفی محمد - مجله تربیت سال سیزدهم - شماره هشتم - اردیبهشت ۷۶
- ۸) شریعتی رودسری مصطفی - مجله تربیت شماره هشتم - اردیبهشت ۷۶
- ۹) شکر نجفی ایرج - مجله تربیت - شماره هشتم - اردیبهشت ۷۶
- ۱۰) دکتر سیف علی اکبر، روانشناسی پرورشی - یادگیری و آموزش چاپ اول ۱۳۵۵
- ۱۱) دکتر غباری باقر - مجله پیوند شماره ۷۴